

2024 ИЗВЕШТАЈ

Групи најизложени на ризик
во услови на криза

ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ ВО
УСЛОВИ НА КРИЗА

Содержина:

Вовед:	3
Здравствени услуги во услови на криза	4
Заклучок:	6
Предлог мерки:	7
Предлог мерки до институциите:	7
Предлог мерки за заедницата:	7

Вовед:

Живеејќи во динамичен свет, секојдневно сме изложени на ризици од најралична природа. Според Извештајот за ризик од 2023 година на Светскиот економски форум, најголем заканувачки ризик за човекот во најновото модерно општество е кризата врз трошоците за живот, односно економската криза.

Според ова, проектот Идентификување и промовирање на инклузивни решенија во услови на криза, има за цел да ги идентификува групите најизложени на ризик во услови на криза, преку најразлични алатки за истражување на моменталната состојба и да изготви предлог решенија за намалување на ризикот на овие групи во услови на криза.

Во првичните фази на проектот беше спроведено исцрпно истражување со користење на инклузивни алатки за истражување. Целта на истражувањето беше да се спроведе темелна анализа на политиките во Југоисточниот плански регион во однос на родовата еднаквост во услови на криза, но и да се идентификуваат потребите, искуствата, причините и последиците со кои се соочуваат жените и најранливите категории граѓани во услови на криза.

Целните групи на ова истражување беа лицата којшто се најзасегнати во услови на криза во четирите општини во Струмичкиот микро регион (Босилово, Василево, Струмица и Ново Село). Инклузивниот избор на испитаници обезбеди различни перспективи за да ја добиеме целосната комплексна слика за влијанието што ја има кризата врз родовата еднаквост, се разбира, со особен фокус кон групите коишто се најизложени на ризик.

Овде ги вклучивме:

- Граѓаните коишто живеат во руралните средини, изложени на дополнителни предизвици и коишто често се соочуваат со ограничен пристап до ресурсите и услугите во услови на криза;
- Лицата со инвалидитет, каде што ги идентификувавме и анализиравме нивните потреби и предизвици во кризни ситуации, како и пристапот до соодветни услуги и ресурси што влијаат на родовата еднаквост;
- Испитаници од маргинализирани заедници, коишто припаѓаат во етнички или социо-економски маргинализирани групи, каде што нивната вклученост придонесе кон воочување на отежнатите услови и трошоците за живот со кои се соочуваат овие лица во услови на криза.

Истражувањето користеше комбиниран пристап, интегрирајќи квалитетни и квантитивни методи со што се обезбеди целосна и комплексна анализа на влијанието на кризата врз родовата еднаквост. Покрај теренското истражување и онлајн анкетањето кое беше спроведено на територија на Југоисточен регион, користевме и методи на фокус групи со маргинализирани групи и организации кои работат со маргинализирани групи во услови на криза, и спроведовме 3 интервјуа со лица кои припаѓаат на маргинализираната заедница.

Здрастевни услуги во услови на криза

Дел од нашето истражување беше насочено кон идентификување на секојдневни ризици со кои маргинализираната заедница се соочува, и детално идентификување на проблемите со кои се соочуваат, но и како социо-економската состојба на испитаниците влијае кон овие ризици. Имавме интересен аспект во истражувањето со анализирање на одговорите за месечните примања на испитаниците, вработеноста на истите и како тоа влијае кон добивање на квалитетна и навремена здравствена нега. Имено 6% од испитаниците одговориле дека не уживаат слободен пристап до здравствени услуги и социјални услуги.

Овој процент на испитаници истакна дека предизвиците со кои се соочуваат се од најразличен карактер како недостиг на здравствено осигурување, работење без формално правно случен договор за вработување, користење приватни здравствени услуги како резултат на нерегулирано здравствено осигурување, како и постоење културни и социјални бариери при користење на здравствените услуги.

Ова прашање може да го поврземе со одговорите на следното прашање од нашето истражување кое се однесуваше на почитување на сопствените права од страна на поединци, државни институции или работодавци, како припадници на маргинализираната заедница, со што воочивме дека поголем дел сметаат дека нивните права се почитувани, но наидовме на интересни одговори од одредени испитаници дека се соочиле со физичко насилство и закани или пак се соочиле со непотизам на работно место, што резултира со тоа да 18% од испитаниците немаат доверба во државните институции и наведе дека не биле ислушани во кризни ситуации.

Како продолжение на овие резултати, беше спроведено интервју каде испитаникот сподели лично искуство во услови на криза каде беше нагласена важноста на здравствените услуги и системските мерки како главни фактори при борба на маргинализираните групи за одржување на лична благосостојба.

Во прилог споделиваме дел од изјавата на испитаникот:

“Здравствените услуги најчесто се со неадекватна приспособеност за лицата со попреченост. Физичката непристапност на здравствените институции и несоодветниот однос на здравствените работници на локално ниво ги принудуваат родителите на децата со попреченост да одат до клиничките болници во поголемите градови, дури и за мали интервенции, каде што најчесто, нажалост и таму не наоѓаат соодветно решение па се приморани да бараат начини за лекувања и третмани вон границите на државата

Генералниот мој впечаток е дека, и покрај ретките добри практики на локално ниво, неопходни се сеопфатни системски мерки, поголема сензибилизираност и поорганизиран пристап во трите сектори (образование, социјална и здравствена заштита) со цел вистински да се подобри квалитетот на живот на лицата со попреченост и нивните семејства, особено во услови на криза за да се заштити нивното психофизичко здравје. “

Во посочениот текст како маргинализирана група се наведени лицата со попреченост, кој се соочуваат со секојдневни ризици и секојдневно се наоѓаат во услови на криза. Како есенцијален дел од нивниот секојдневен живот е психо-физичката стабилност. Таа игра клучна улога особено во кризни ситуации како пандемии, војни, социо-економски предизвици и кризи каде лицата се изложени на дополнителни предизвици поради нивната состојба.

Лицата со попреченост можат да бидат особено изложени на стрес и трема во услови на криза, а психичката стабилност им помага да се справат со негативните емоции и да избегнат дополнителни несакани искуства.

Во изминативе години се соочивме и со светска пандемија, што резултираше со ограничен пристап до медицинска нега и се соочивме со инфлација и социо-економски ризик. Ова имаше негативно влијание врз лицата со попреченост од здравствен аспект, но и од социјален аспект. Во многу кризни ситуации, социјалната изолација е неопходна и е неизбежна мерка за безбедност. Лицата со попреченост кои зависат од други лица може да се најдат во уште поголема изолација. Затоа психичката и физичката подготвеност уште пред настанување на овие состојби е многу битна. Лицата мора да се подготвени за секакви сценарија и да бидат оспособени сами да владеат добро со секојдневните активности.

Ковид пандемијата играше голема улога во воочување на потребите на општеството и поединечни групи на луѓе, особено на тие на кој им беше потребна неизмерна поддршка. Во тек на спроведување на второто интервју, зборувавме со лице со попреченост кое успеа да ни ја доближи потребата на регуларно одржување на физичкото и менталното здравје на лицата со попреченост, особено во услови на криза.

Во прилог погледната ја изјавата, од второто интервјуирано лице.

“Отежната битка, така би ги нарекла деновите поминати за време на кризата. Лицата со попреченост секојдневно водат некоја битка на некое поле, но овој пат, за време на кризата битките беа многу потешки. Ни беше оневозможена непречена посета на лекар, практикување на најразлични третмани во врска со одржување на здравствената состојба, па се до слободно движење, кое за нас многу значи во одржување на здравствената состојба.

Во иднина сметам дека институциите кои се во функција на лицата со попреченост треба да изготват стратегии, како би се делувало во вакви услови за да не го поремети секојдневното функционирање и опстојување на лицата со попреченост, а пред се да се сочува нивното здравје, како физичкото, така и менталното здравје.”

Заклучок:

Психо-социјалното и физичкото здравје, како и пристапот до здравствени услуги игра важна улога во животот на маргинализираните групи на луѓе, особено во услови на криза. Битно е да сфатиме дека овие луѓе се соочуваат со секојдневни ризици и вон услови на криза, па кога ќе настане несакана ситуација, овие луѓе се изложени на дополнителни ризици каде социо-економскиот аспект игра голема улога.

Постојат добри практики на национално но и локално ниво за справување со маргинализирана заедница во услови на криза и пристап до здравствени услуги во тоа време, но факт е дека областа на здравствени услуги во услови на криза е неисцрпна книга која секогаш се надополнува со нови предизвици. Битно е секој поединец да е свесен за предизвиците на маргинализираната заедница, и да има изградено колективна свест за пружање поддршка во услови на криза, затоа што секој еден од нас е одговорен за последиците во нашата заедница.

Предлог мерки:

Предлог мерките може да ги поделиме на два дела, предлог мерки до институциите, и предлог мерки за општата заедница, кои може секој еден од нас да ги преземе. Во прилог може да ги проследите мерките кои заедницата и институциите од Југоисточен регион може да ги преземат како следни чекори за подобрување на здравствените услуги за маргинализирани групи на луѓе во услови на криза.

Предлог мерки до институциите:

1. Инклузивни здравствени центри, достапни до сите граѓани

Здравствените услуги треба да бидат достапни за сите граѓани без разлика на географски попречености, етникум, култура и телесни попречености. Институциите може да инвестираат во градење на поинклузивни здравствени центри со постоечки рампи, особено во руралните наследи во регионот.

2. Зголемени човечки ресурси во здравствените институции и мобилни медицински тимови

Организирање на мобилни медицински тимови во услови на криза кои ќе се грижат за маргинализираната заедница, особено луѓето кои немаат лесен пристап до здравствени установи или се корисници на секојдневна терапија која во услови на криза не може да се спроведе во здравствените центри. За оваа мерка институциите може да го зголемат тимот на здравствени работници, особено во услови на криза.

3. Развивање на комуникациска стратегија

Комуникацијата во услови на криза е еден од најважните чекори и мерки за превенција на изложување на маргинализираната заедница на поголеми ризици. Институциите може во иднина да ја доработат комуникациската стратегија која постои на национално ниво, и да ја прилагодат за услови на локално ниво со вклучување на маргинализираната заедница во целиот процес.

4. Соработка со невладини и владини организации

Институциите е важно да градат соработка и партнерство со локални невладини организации, фондации и здруженија, особено со тие кои работат со маргинализираната заедница, со цел полесен пристап и комуникација со таа заедница особено во услови на криза.

Предлог мерки за заедницата:

Како заедница и како индивидуалци може да придонесеме кон превенција на поголеми секојдневни изложувања на ризици на маргинализираната заедница, со што ќе придонесиме и кон намалување на ризиците во услови на криза. Како предлог мерки кои секој од нас може да ги преземе ги издвојуваме:

1. Волонтирање во локални или национални организации:

Голем број на невладини организации работат кон олеснување на секојдневниот живот на маргинализираната заедница, со што во услови на криза играат голема улога кон поддршка на овие луѓе. Секој индивидуалец може да се вклучи со волонтирање во овие организации и да придонесе кон намалување на ризици и пружење најразлична помош на маргинализираната заедница во услови на криза.

2. Подигање на свеста за поддршка за маргинализираната заедница

Индивидуалците може да работат на подигање на колективната свест за проблемите и ризиците со кои се соочуваат маргинализираните луѓе во услови на криза. Ова може да вклучува организирање информативни отворени денови заедно со локалните организации, организирање сесии, работилници и обуки за јавноста на теми поврзани со пружење помош во услови на криза итн.

3. Активно слушање и поддршка

Индивидуалците може да покажат поддршка преку активно слушање на поребите и предизвиците на маргинализираната заедница и преку понуда на адекватна помош, да пружат поддршка на маргинализираната заедница.